

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

P/12/001
LKI-4100-02-06/2012

Kielce, dnia kwietnia 2012 r.

**Pani
Zofia Guz
Dyrektor Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Busku-Zdroju**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju (M-GOPS) kontrolę powiązania budżetu gminy Busko-Zdrój z budżetem państwa w zakresie pobierania i odprowadzania dochodów z tytułu zwrotu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanych działań windykacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 kwietnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia działalność M-GOPS w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- korzystanie z prawa występowania do Powiatowego Urzędu Pracy w Busku-Zdroju o udzielenie informacji w sprawie możliwości aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych, kierowania do starosty powiatu buskiego wniosków o zatrzymanie dłużnikom alimentacyjnym prawa jazdy oraz kierowania do organów ścigania wniosków o ściganie za przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego;
- przekazanie do Biura Informacji Gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, których zadłużenie jest wyższe niż 200 zł, a okres zadłużenia wynosi powyżej sześciu miesięcy;
- rzetelne sporządzanie kwartalnych sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów² i sprawozdania Rb-27ZZ z *wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* za cztery kwartały 2011 r.;
- rzetelne rozpatrywanie wniosków w sprawie odroczenia terminu spłaty należności dłużników alimentacyjnych oraz umorzenia tych zaległości.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niezapewnienia bezzwłocznego wystawiania upomnień dotyczących zwrotu należności, po zakończeniu okresu świadczeniowego, w przypadku wcześniejszego uchylecia lub wygaśnięcia decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- nieinformowania Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju o opieszałości lub bezczynności komornika sądowego.

1. Należne dochody z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wypłaconych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń funduszu alimentacyjnego w kwocie 3.580 tys. zł, zrealizowano w 2011 r. w wysokości 129,9 tys. zł (3,6%).

Według stanu na 31 grudnia 2011 r. w rejestrze M-GOPS zaewidencjonowanych było 230 dłużników alimentacyjnych zalegających z uiszczeniem należności z tytułu zwrotu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń funduszu alimentacyjnego.

Głównymi przyczynami niskiej realizacji należnych dochodów z ww. tytułów była mała skuteczność ścigalności zaległości przez komornika sądowego i komorników skarbowych.

Analiza akt 30 dłużników alimentacyjnych o największym zadłużeniu, posiadających zaległości na koniec 2011 r. w kwocie 755,9 tys. zł (35,1% ogółu zadłużenia), wobec których prowadzono w 2011 r. postępowanie egzekucyjne wykazała, że wyegzekwowano część należności od 15 dłużników w łącznej wysokości 41,9 tys. zł. W jednym przypadku dłużnik wpłacił do kasy M-GOPS kwotę 29,9 tys. zł, a w pozostałych przypadkach należności wyegzekwowali komornicy sądowi.

Zgodnie z art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, po wydaniu decyzji ustalającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, M-GOPS przekazywał te decyzje komornikowi sądowemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne.

W przypadku 26 analizowanych dłużników alimentacyjnych, M-GOPS wydał decyzje w sprawie zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń po zakończeniu okresu świadczeniowego lub w przypadkach wcześniejszego uchylecia lub wygaśnięcia decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W celu ściągnięcia zaległości wynikających z ww. decyzji, M-GOPS kierował do dłużników, zgodnie z § 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³ upomnienia, jednakże w trzech przypadkach zostały one wystawione po upływie od 33 do 39 dni, a w jednym przypadku – po 224 dniach od doręczenia dłużnikowi decyzji w sprawie zwrotu świadczenia.

2. W 2011 r. M-GOPS podejmował wobec dłużników alimentacyjnych działania określone w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Badanie 30 akt dłużników alimentacyjnych o największym zadłużeniu, wobec których prowadzone było w 2011 r. postępowanie egzekucyjne wykazało, że:

- wezwano 14 dłużników alimentacyjnych do przeprowadzenia wywiadów w celu ustalenia ich sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej oraz przeprowadzono takie wywiady z sześcioma dłużnikami (art. 4 ust. 1 ustawy);
- w pięciu przypadkach poinformowano Powiatowy Urząd Pracy w Busku-Zdroju o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych (art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy), jednak żaden z dłużników nie otrzymał oferty pracy;
- skierowano do starosty powiatu dwa wnioski o zatrzymanie dłużnikom alimentacyjnym prawa jazdy (art. 5 ust. 3b ustawy), nie została jednak wydana żadna decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy.
- przekazano do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniach 131 dłużników alimentacyjnych których zadłużenie jest wyższe niż 200 zł, a okres zadłużenia wynosi powyżej sześciu miesięcy (art. 8a ustawy);
- wobec czterech dłużników alimentacyjnych, uchylających się od obowiązku alimentacyjnego, skierowano do Prokuratury Rejonowej w Busku-Zdroju wnioski o ściganie za przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego, określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego (art. 5 ust. 3b ustawy).

W czterech przypadkach M-GOPS skierował, na podstawie art. 3 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, pisma do komornika sądowego w sprawie wydania zaświadczenia o stanie egzekucji oraz w celu sprawdzenia, czy dłużnik podjął zatrudnienie. Mimo braku odpowiedzi komornika oraz niskiej skuteczności egzekucji zaległości nie informowano Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju o opieszałości lub

³ Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1541 ze zm.

bezczywności komornika sądowego, co było niezgodne z art. 3 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

3. Analiza rozdysponowania ściągniętych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, objętych dwoma wyciągami bankowymi (17 maja i 15 września 2011 r.), wykazała, że pozyskane kwoty były dzielone na dochody Skarbu Państwa i dochody gmin, zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

4. Zgodnie z wymogami załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁴, M-GOPS sporządzał kwartalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wykazane w sprawozdaniach dane były zgodne z dokumentacją M-GOPS. Kwota wykonanych dochodów z tytułu zwrotu świadczeń z funduszu alimentacyjnego była zgodna z kwotą ujętą w sprawozdaniu Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za cztery kwartały 2011 r. oraz z ewidencją księgową.

5. W 2011 r. wpłynęły do M-GOPS dwa wnioski dotyczące odroczenia terminu spłaty należności dłużników alimentacyjnych oraz sześć wniosków o umorzenie zaległości. Wszystkie wnioski zostały załatwione odmownie, gdyż wnioskodawcy nie spełniali przesłanek do uzyskania ulg wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Analiza dokumentacji dotyczącej pięciu wybranych wniosków w sprawie ulg i wydanych decyzji, potwierdziła zasadność odmowy przyznania ww. ulg. Analizowane postępowania prowadzono bez zbędnej zwłoki.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) wysyłanie do dłużników upomnień bezpośrednio po doręczeniu decyzji w sprawie zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych;
- 2) informowanie Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju o przypadkach opieszałości lub bezczywności komornika sądowego prowadzącego postępowania egzekucyjne.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁴ Dz. U. Nr 173, poz. 1075.